

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
ZENIČKO-DOBOJSKI KANTON
KANTONALNI SUD U ZENICI
BROJ: 36 0 P 048357 20 Gž
Zenica, 11.09.2020. godine

Kantonalni sud u Zenici, u građanskom vijeću sastavljenom od sudija: Ranka Baškarad, kao predsjednica vijeća, Adnan Baručija i Nusret Halilović, kao članovi vijeća, u pravnoj stvari tužitelja E. M. d.o.o. za poslovne usluge S., ul. T. S. br. ..., S., koga zastupa advokatsko društvo B.&C. d.o.o. Z., ul. M.br. ..., protiv tužene Z. B. iz K., ul. B. ..., koju zastupa punomoćnik E. S., advokat iz K.sa sjedištem u ul. A. I. br. ..., radi isplate duga, v.s. 9.000,00 KM, odlučujući o žalbi tužene podnesenoj protiv presude Općinskog suda u Kaknju broj 36 0 P 048357 19 P od 07.07.2020.godine, u sjednici vijeća održanoj dana 11.09.2020. godine, donio je sljedeću:

P R E S U D U

Žalba se odbija i prvostepena presuda potvrđuje.

Odbija se zahtjev tužitelja za naknadu troškova sastava odgovora na žalbu kao neosnovan.

O b r a z l o ž e n j e

Prvostepenom presudom obavezana je tužena da tužitelju isplati novčani iznos od 14.258,40 KM i to: iznos od 9.000,00 KM na ime glavnog duga, iznos od 5.258,40 KM na ime ugovorene kamate obračunate za period od 17.05.2015.godine do 06.04.2020.godine, kao i zakonsku zateznu kamatu na iznos od 9.000,00 KM počev od 07.04.2015. godine pa do isplate, kao i da mu nadoknadi troškove postupka u iznosu od 2.059,20 KM, u roku od 30 dana.

Protiv prvostepene presude žalbu je blagovremeno podnijela tužena kojom presudu pobija u cijelosti, zbog pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja i pogrešne primijene materijalnog prava, *s prijedlogom ovom sudu da ukine prvostepenu presudu i uputi predmet prvostepenom sudu na ponovno suđenje ili da pobijanu presudu preinači i tužbeni zahtjev odbije u cijelosti.*

U odgovoru na žalbu tužitelj je osporio navode žalbe predlažući da se ista odbije i prvostepena presuda potvrdi a tužena obaveže na naknadu troškova postupka za sastav odgovora na žalbu iznos od 1.053,00 KM.

Ispitujući pobijanu presudu u granicama razloga navedenih u žalbi, pazeći po službenoj dužnosti na povrede odredaba parničnog postupka i pogrešnu primjenu

materijalnog prava u skladu sa odredbama člana 221. Zakona o parničnom postupku („Službene novine Federacije BiH“, broj 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15), drugostepeni sud je zaključio sljedeće:

Žalba nije osnovana.

Na samom početku obrazlaganja presude konstatuje se da je prvostepeni sud u izreci presude početak toka zakonske zatezne kamate naveo 07.04.2015.godine umjesto 07.04.2020.godine. Ova očita pogreška u pisanju prvostepenog suda koja je uočena od strane ovog suda ne utiče na zakonitost i pravilnost pobijane presude i ista se može ispraviti u svako doba shodno članu 195. Zakona o parničnom postupku. Naime, iz stanja spisa proizilazi da početak toka zakonske zatezne kamate kao i visina iste nije bila sporna tokom postupka.

Predmet spora je zahtjev tužitelja da se tužena obaveže da tužitelju isplati novčani iznos od 14.258,40 KM i to: iznos od 9.000,00 KM na ime glavnog duga, iznos od 5.258,40 KM na ime zakonske zatezne kamate obračunate na iznos glavnog duga za razdoblje od 17.05.2015.godine do 06.04.2020.godine, zahtjev za isplatom zakonske zatezne kamate na iznos glavnog duga od 9.000,00 KM počev od 07.04.2020.godine do isplate, shodno preuzetoj obavezi Ugovorom o investicionom kreditu za stalna sredstva, zaključenim među strankama.

Prije svega valja navesti da kod donošenja pobijane presude prvostepeni sud nije počinio povrede odredaba parničnog postupka na koje ovaj sud pazi po službenoj dužnosti iz člana 209. stav 2. tač. 2), 3), 8), 9), 12) i 13) Zakona o parničnom postupku.

Iz činjeničnog utvrđenja prvostepenog suda proizilazi da su MKF „P.“ S., kao davalac kredita i Z. B., kao primalac kredita zaključili Ugovor o investicionom kreditu za stalna sredstva BAZE-010821-009 od 15.05.2013.godine kojim davalac kredita MKF „P.“ daje tuženoj kredit u iznosu od 9.000,00 KM sa rokom vraćanja od 18 mjeseci sa grace periodom od 0 mjeseci. Iz plana otplate kredita slijedi da je iznos kredita 9.000,00 KM i da je ukupan dug 9.000,00 KM, a da je uplata administrativne provizije u iznosu od 1.800,00 KM uplaćena dana 15.05.2013. godine, s tim da kredit dospijeva dana 17.11.2014.godine u jednoj rati u iznosu od 9.000,00 KM. Nadalje je utvrđeno da je Općinski sud u Sarajevu donio je rješenje broj: 65 0 St 479149 14 St od 05.06.2018. godine, kojim se obavještavaju svi primaoci kredita koji su zaključili ugovor o kreditu sa stečajnim dužnikom MKF „P.“, te da će stečajni dužnik svoja nenaplaćena potraživanja prenijeti posebnim ugovorom na „E. M.“ d.o.o. S.. Iz Ugovora o prodaji i ustupanju potraživanja zaključen između MKF P. i tužitelja od 20.06.2018. godine utvrđeno je da je MKF P. kao prodavac ustupila i prodala sva potraživanja koja ima prema dužnicima E. M. d.o.o. S., kao kupcu. Također ugovoren je način ispunjenja ugovora, prodaja i ustupanje potraživanja, prijenos radnika, određena je cijena, garancije i slično. Iz priloga broj 5 proizilazi da je potraživanje koje je MKF P. imala prema tuženoj u iznosu od 9.000,00 KM, zajedno sa iznosom od 521,28 KM preneseno na tužitelja, što ukupno daje iznos od 9.521,28 KM. Provedenim vještačenjem po vještaku finansijske struke E. B. je utvrđeno da glavni dug tužene prema tužitelju iz Ugovora o investicionom kreditu za stalna sredstva

broj: BAZE – 010821-009 od 15.05.2013. godine iznosi 9.000,00 KM, te da obračunata zakonska kamata na glavni dug u iznosu od 9.000,00 KM za period od 17.05.2015. godine (kao dospelosti cjelokupnog duga) do 06.04.2020. godine (kao dana izrade nalaza i mišljenja) iznosi 5.258,40 KM, da je ukupan dug tužene prema tužitelju na ime glavnog duga i pripadajuće zakonske zatezne kamate iznosi 14.258,40 KM, kao i da cjelokupan dug dospijeva na naplatu 17.05.2015. godine, odnosno na dan ukupnog otpisa potraživanja po predmetnom kreditu.

Polazeći od ovako utvrđenog činjeničnog stanja prvostepeni sud usvaja tužbeni zahtjev u cijelosti smatrajući da nije nastupila zastara. Naime, raspravljajući prigovor zastarjelosti potraživanja prvostepeni sud je isti odbio uz obrazloženja da se u pogledu zastare u predmetnom sporu primjenjuje član 371. Zakona o obligacionim odnosima („Službeni list SFRJ“, broj 29/78, 39/85, 45/89 i 57/89, „Službeni list RBiH“, broj 2/92, 13/93, 13/94, „Službene novine Federacije BiH“, broj 29/03 i 42/11) prema kojem potraživanja zastarijevaju za pet godina, uz obrazloženje da je tužba podnesena 13.06.2019. godine i da je nesporno dug dospio dana 18.11.2014.godine, pa proizlazi da nije protekao opći rok zastare od 5 godina. Prvostepeni sud je stava da se u konkretnom slučaju ne radi o povremenim potraživanjima jer nije bilo ugovoreno ispunjenje obaveze plaćanjem anuiteta kao jednakih mjesečnih otplata (koje se sastoje dijelom od glavnice te kamate na preostalu glavnici).

U obrazloženju žalbenog razloga pogrešne primjene materijalnog prava tužena, zapravo, ponavlja prigovore koje je isticala tokom parnice te u žalbi protiv prvostepene presude, u bitnom, osporava zaključak suda o osnovanosti tužbenog zahtjeva. Svoje protivljenje temelji na tvrdnji da se u konkretnom slučaju radi o potraživanju povremenih davanja gdje je ugovoreno vraćanje kredita u anuitetima na koju se imaju primijeniti odredbe o povremenim potraživanjima od tri godina pa da je anuitet dospio na naplatu 17.11.2014.godine, a tužba je podnesena sudu 13.06.2019.godine, dakle nakon isteka roka od tri godine, koji se primjenjuje za anuitete.

Mjerodavne odredbe Zakona o obligacionim odnosima o zastari glase:

- člana 371. ZOO: „Potraživanja zastarijevaju za pet godina ako zakonom nije određen neki drugi rok zastarjelosti.“

- čl. 372. st. 1. ZOO: „Potraživanja povremenih davanja koja dospijevaju godišnje ili u kraćim određenim vremenskim razmacima (povremena potraživanja), pa bilo da se radi o sporednim povremenim potraživanjima, kao što je potraživanje kamata, bilo da se radi o takvim povremenim potraživanjima u kojima se iscrpljuje samo pravo, kao što je potraživanje izdržavanja, zastarijevaju za tri godine od dospelosti svakoga pojedinog davanja.“

- čl. 372. st. 2. ZOO: „Isto vrijedi za anuitete kojima se u jednakim unaprijed određenim povremenim iznosima otplaćuju glavnica i kamate, ali ne vrijedi za otplate u obrocima i druga djelomična ispunjenja.“

- čl. 373. st. 1. ZOO: „samo pravo iz koga proističu povremena potraživanja zastarijeva za pet godina, računajući od dospelosti najstarijeg neispunjenog potraživanja poslije kojeg dužnik nije vršio davanja.“

- čl. 373. st. 2. ZOO: „kad zastari pravo iz koga proističu povremena potraživanja, vjerovnik gubi pravo ne samo da zahtijeva buduća povremena davanja, nego i povremena davanja koja su dospjela prije te zastare.“

Prema ocjeni ovoga suda, polazeći od činjeničnih utvrđenja prvostepenog suda, pravilno je zaključeno da se ne radi o povremenom potraživanju (čl. 372. st. 2. ZOO), odnosno ne radi se o ispunjenju obaveze plaćanjem anuiteta kojima se u jednakim unaprijed određenim povremenim iznosima otplaćuje glavnica i kamata i na temelju citiranih odredaba Zakona o obligacionim odnosima pravilno ocijenio da se potraživanje tužitelja treba cijeliti kroz odredbu člana 371. Zakona o obligacionim odnosima a kom je propisan opći rok zastarjelosti.

Neosnovanost tvrdnje da je u konkretnom slučaju trebalo primijeniti (trogodišnji) zastarni rok propisan odredbom člana 372. Zakona o obligacionim odnosima, proizlazi iz same odredbe kojom je propisano da povremena potraživanja, a što isto važi i za anuitete, zastarijevaju u roku od tri godine od dospelosti svakog pojedinog anuiteta. U konkretnom slučaju ne radi se o povremenom potraživanju, tako da zakonom nije određen drugi rok zastarjelosti, to potraživanja zastarijevaju za pet godina.

Suprotno stajalištu žalitelja, ovaj sud prihvaća kao pravilan zaključak prvostepenog suda, da je dospjela obaveza tužene prema tužitelju temeljem navedenog ugovora o kreditu dana 18.11.2014.godine.

Kod tumačenja spornih odredbi ugovora ne treba se držati doslovnog značenja upotrebljenih izraza, već treba istraživati zajedničku namjeru ugovaratelja i odredbu tako razumjeti kako to odgovara načelima obligacionog prava (čl. 99. st. 2. ZOO).

Naime, kod činjenice da su stranke u ugovoru navele da se kredit odobrava na rok od 18 mjeseci, da se primalac kredita obavezuje da će redovno otplaćivati kredit poštujući dinamiku otplatnog plana, koji je sastavni dio ovog ugovora, da iz otplatnog plana proizilazi datum dospelosti 17.11.2014.godine cjelokupnog iznosa kredita od 9.000,00 KM, to je prvostepeni sud pravilno zaključio da je obaveza koju je tužena preuzela navedenim ugovorom, dospjela dana 17.11.2014.godine. Činjenica, na koju ukazuje žalba, da iz otplatnog plana kredita jasno proizilazi da se radi o otplati kredita u ratama, tj. da prvi i jedini anuitet dospeluje na naplatu, tako da je u ovom slučaju ugovoreno vraćanje kredita u anuitetima, ne može kod iznesenog, dovesti u sumnju pravilnost zaključka prvostepenog suda, da se ne radi o povremenim potraživanjima. Naime, da bi se uopće radilo o povremenim potraživanjima odredba člana 372. stav 1. Zakona o obligacionim odnosima ima u vidu samo ona potraživanja koja dospeluju godišnje ili u kraćim određenim razmacima vremena. U konkretnom slučaju i da se prihvati tvrdnja da se radi o jednom anuitetu, mada citirani zakon ima u vidu anuitete, dakle mora se raditi o više anuiteta, a ovom slučaju je ugovoreno da anuitet dospeluje u roku od 18

mjeseci, što je duže od godine, tako da se ne radi o povremenom potraživanju. Tačno je kako to navodi žaliteljica da anuitet može biti mjesečni, kvartali, polugodišnji, godišnji, međutim, anuitet ne može biti duži od godine, jer zakon anuitet ograničava na godinu dana.

Prema tome, žalbeni razlozi iz kojih tužena pobija presudu prvostepenog suda, nisu ostvareni, jer je prvostepeni sud odlučno činjenično stanje i pravilno i potpuno utvrdio i na tako utvrđeno činjenično stanje, pravilno primijenio materijalno pravo, odredbe iz člana 262., 277. stav 1., 324., 371., 438. stav 1., 440. stav 1. 442., 444. i 1065. Zakona o obligacionim odnosima, kada je odlučio kao u pobijanoj presudi.

Zakonita je i odluka o troškovima postupka, kako po osnovu (član 386. stav 1. ZPP-a), tako i visini odmjerenih troškova (član 155. stav 1. ZPP-a), što tužena žalbenim navodima nije dovela u sumnju.

Odluka o troškovima žalbenog postupka donijeta je primjenom odredbi iz člana 387. stav 1. i člana 397. stav 1. Zakona o parničnom postupku. Izdatak koji je tužitelj imao zbog davanja odgovora na žalbu za ishod ovog žalbenog postupka nije bio potreban, radi čega tužitelju saglasno odredbi iz člana 387. stav 1. Zakona o parničnom postupku ne pripada pravo na naknadu tih troškova.

Ovaj sud stoga zaključuje da žalbeni razlozi zbog kojih tužena pobija presudu prvostepenog suda nisu ostvareni, stoga je žalbu kao neosnovanu valjalo odbiti i presudu prvostepenog suda potvrditi primjenom odredbe člana 226. Zakona o parničnom postupku.

Predsjednik vijeća
Ranka Baškarad s.r.